2024/995

2024.3.26.

A TANÁCS (EU) 2024/995 HATÁROZATA

(2024. március 12.)

az Európai Unió és a Svájci Államszövetség közötti, a belső piaccal kapcsolatos megállapodások intézményi rendelkezéseire, a Svájci Államszövetségnek az uniós programokban való részvételéről szóló megállapodásra, valamint a Svájci Államszövetség Unió kohéziójához való állandó hozzájárulásának alapját képező megállapodásra irányuló, a Svájci Államszövetséggel folytatandó tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 217. cikkére, összefüggésben annak 218. cikke (3) és (4) bekezdésével,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 101. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

mivel:

(1) Az évek során az Európai Unió és a Svájci Államszövetség (a továbbiakban: Svájc) közötti kapcsolatok a köztük fennálló integráció magasabb szintjét érték el. Svájc több belső piaci ágazathoz is hozzáférést kapott, és felhatalmazás történt a Svájc belső piaci részvételének bővítését célzó tárgyalásokra.

(2) A Tanács 2014. május 6-án határozatot fogadott el, mellyel felhatalmazást adott az Unió és Svájc közötti, a kétoldalú kapcsolatokat szabályozó intézményi keretről szóló megállapodásra (a továbbiakban: az intézményi keretről szóló megállapodás) irányuló tárgyalások megkezdésére ([1]).

(3) 2018 novemberében a Bizottság és Svájc véglegesítette az intézményi keretről szóló megállapodás szövegtervezetét.

(4) 2021 májusában Svájc egyoldalúan beszüntette az intézményi keretről szóló megállapodásról folytatott tárgyalásokat.

(5) 2022 februárjában a Svájci Szövetségi Tanács egy alternatív megoldást, az Unió és Svájc közötti kétoldalú kapcsolatokra vonatkozó átfogó intézkedéscsomagot terjesztett elő, amelynek részét képezte egy, az intézményi elemekkel kapcsolatos új megközelítés is. Az említett intézményi elemek nem egyetlen horizontális megállapodásban lennének rögzítve, hanem azokat a belső piaccal kapcsolatos kétoldalú megállapodások mindegyike tartalmazná.

(6) A Bizottság és Svájc között 2022 márciusa óta zajló, tájékozódó célú megbeszélések eredményének fényében, valamint az intézményi keretről szóló megállapodásra vonatkozó 2014-es felhatalmazásra, továbbá a villamos energiáról, az egészségügyről, az élelmiszer-biztonságról és Svájcnak az Európai Unió Űrprogramügynökségében és Vasúti Ügynökségében való részvételéről szóló megállapodások kidolgozására vonatkozó korábbi felhatalmazásokra építve a Bizottság egy átfogó csomag alapján javasolta megkezdeni a tárgyalásokat Svájccal, mely csomag magában foglalná a belső piaccal kapcsolatos hatályos és jövőbeli megállapodásokba beillesztendő, az uniós vívmányokkal való dinamikus összehangolásra, az említett megállapodások és az uniós vívmányok egységes értelmezésére és alkalmazására, és a vitarendezésre vonatkozó intézményi rendelkezéseket, valamint a belső piaccal kapcsolatos hatályos és jövőbeli megállapodásokba beillesztendő állami támogatási rendelkezéseket. Az említett csomag magában foglalná a villamos energiára, az egészségügyre és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó új megállapodásokat, a Svájcnak az uniós programokban való részvételéről rendelkező megállapodást, a Svájcnak az Európai Unió Űrprogramügynökségében való részvételéről rendelkező megállapodást, az Unión belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez Svájc által nyújtandó állandó pénzügyi hozzájárulást biztosító, jogilag kötelező erejű mechanizmust, valamint olyan egyéb elemeket, mint például a Svájc által az uniós információs rendszerekhez való hozzáférésért és azok használatáért nyújtott pénzügyi hozzájárulás is.

([1]) A Tanács határozata (2014. május 6.) az Európai Unió és a Svájci Államszövetség közötti, a kétoldalú kapcsolatokat szabályozó intézményi keretről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról.

(7) Svájc további belső piaci részvételének és e részvétel esetleges bővítésének feltétele, hogy az Unió és Svájc közötti belső piaccal kapcsolatos megállapodások (a továbbiakban: a belső piaccal kapcsolatos megállapodások) hatálya alá tartozó területeken Svájccal fennálló kapcsolatokra alkalmazandó szabályok megegyezzenek a belső piacon alkalmazandó szabályokkal.

(8) Annak érdekében, hogy a belső piaci szereplők számára biztosított legyen a homogenitás és az egyenlő versenyfeltételek, a belső piaccal kapcsolatos megállapodásokat és az azokban említett uniós jogi aktusokat az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban kell alkalmazni. Ez alatt a tárgyalások lezárását megelőzően és azt követően kialakult teljes ítélkezési gyakorlatot kell érteni.

(9) Ezen túlmenően a homogenitás megköveteli, hogy a belső piaccal kapcsolatos megállapodások hatálya alá tartozó területekre vonatkozó jelenlegi és jövőbeli uniós jog – azok elfogadásakor, illetve módosításakor, illetve fejlesztésekor – beépüljön a megállapodásokba. E célból egy, a beillesztésre vonatkozó eljárást kell létrehozni, amelynek részét képezi a végrehajtásra vonatkozó maximális határidő megállapítása is.

(10) A viták rendezésére független választott bíróságot kell létrehozni. Amennyiben a belső piaccal kapcsolatos megállapodások rendelkezéseinek alkalmazása uniós jogi fogalmakat, köztük lehetséges kivételeket és biztosítékokat érint, a választott bíróságnak a kérdéseket az Európai Unió Bírósága elé kell terjesztenie kötelező erejű határozat meghozatala céljából.

(11) A belső piaccal kapcsolatos megállapodások összehangolt és következetes alkalmazásának megkönnyítése érdekében valamennyi hatályos és jövőbeli belső piaccal kapcsolatos megállapodásba azonos intézményi rendelkezéseket kell beilleszteni. Különösen a következő hatályos megállapodásokba kellene az említett intézményi rendelkezéseket beilleszteni: az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás ([2]) (a továbbiakban: a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás), az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között a légi közlekedésről szóló megállapodás ([3]) (a továbbiakban: a légi közlekedési megállapodás), az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodás ([4]) (a továbbiakban: a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodás), az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között a megfelelőségértékeléssel kapcsolatos kölcsönös elismerésről szóló megállapodás ([5]), valamint az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodás ([6]), amelyek mindegyikét 1999. június 21-én írták alá Luxemburgban. Az említett intézményi rendelkezések a villamos energiáról és az élelmiszer-biztonságról szóló jövőbeli megállapodásokba is bekerülnének. Ezeket értelemszerűen a jövőbeli egészségügyi megállapodásban is alkalmazni kell, amennyiben az a megállapodás Svájc uniós mechanizmusokban és hálózatokban való részvételét írja elő.

(12) A belső piacon belüli egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a tagállamokra és Svájcra alkalmazandó állami támogatási szabályokat bele kell foglalni a hatályos légi közlekedési megállapodásba, a hatályos vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodásba, valamint a jövőbeli belső piaccal kapcsolatos megállapodásokba, köztük a villamos energiáról szóló megállapodásba. Ezen túlmenően a Svájcban nyújtott állami támogatások vizsgálatának az Unióban alkalmazott szabályokkal egyenértékű anyagi jogi és eljárási szabályokon kell alapulnia.

(13) Azon kötelezettség sérelme nélkül, hogy a jelenlegi és jövőbeli uniós jogot be kell építeni a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodásba, valamint hogy az említett uniós jogot az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni, továbbá tiszteletben kell tartani a tagállamok közötti megkülönböztetés tilalmának elvét és a viszonosság elvét, olyan különös rendelkezésekről születhet megállapodás, amelyek a jövőbeli uniós jogtól függetlenül fenntartják Svájc számára annak lehetőségét, hogy bizonyos intézkedéseket elfogadjon vagy fenntartson. Az említett intézkedések nem eredményezhetik a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alapján az uniós polgárokat jelenleg megillető jogok csorbulását.

(14) Azon kötelezettség sérelme nélkül, hogy a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó jelenlegi és jövőbeli uniós jogot be kell építeni a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodásba, valamint hogy az említett uniós jogot az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni, olyan különös rendelkezésekről születhet megállapodás, amelyek a jövőbeli uniós jogtól függetlenül fenntartják Svájc számára annak lehetőségét, hogy bizonyos intézkedéseket fogadjon el vagy tartson fenn a svájci munkaerőpiac sajátosságainak figyelembevétele és a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alkalmazásának biztosítása érdekében.

([2]) HL L 114., 2002.4.30., 6. o.
([3]) HL L 114., 2002.4.30., 73. o.
([4]) HL L 114., 2002.4.30., 91. o.
([5]) HL L 114., 2002.4.30., 369. o.
([6]) HL L 114., 2002.4.30., 132. o.

(15) Azon kötelezettség sérelme nélkül, hogy a jelenlegi és jövőbeli uniós jogot be kell építeni a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodás hatálya alá tartozó területeken, valamint hogy az említett uniós jogot az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni, olyan különös rendelkezésekről születhet megállapodás, amelyek a jövőbeli uniós jogtól függetlenül fenntartják Svájc számára annak lehetőségét, hogy bizonyos intézkedéseket fogadjon el vagy tartson fenn. Az említett intézkedések nem módosíthatják a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodás hatályát, amely a nemzetközi személyszállításra kiterjed, a tisztán belföldi svájci szállításra, azaz az országon belüli távolsági, regionális és helyi közlekedésre viszont nem.

(16) Az Unió és Svájc között – különösen a kutatás és innováció, az oktatás, a képzés, az ifjúsági ügyek, a sport és a kultúra terén, valamint más közös érdekű területeken – régóta fennálló és sikeres együttműködés megszilárdítása és elmélyítése céljából olyan megállapodást kell letárgyalni, mely lehetővé teszi, hogy Svájc a jövőben rendszeresebb jelleggel vehessen részt az uniós programokban. Az említett megállapodás meghatározná Svájc uniós programokban való részvételének általános feltételeit. Megállapodásra kell jutni továbbá Svájcnak a 2021–2027-es időszakra szóló uniós programokban – különösen a kutatási és innovációs programokban, a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás tevékenységeiben, valamint a Digitális Európa programban, az Erasmus+, a Kreatív Európa programban, az EU az egészségért programban és a Kopernikusz programban – való részvételére vonatkozó konkrét feltételekről is.

(17) Tekintettel Svájcnak az Unió belső piacában való részvételére, valamint az Unió és Svájc közötti gazdasági és társadalmi kapcsolatok folyamatos és kiegyensúlyozott megerősítésének ösztönzése érdekében az Uniónak és Svájcnak egy új, jogilag kötelező erejű mechanizmust kell létrehoznia, hogy Svájc rendszeres, kölcsönösen elfogadott és méltányos pénzügyi hozzájárulást nyújtson a régióik közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez. Az említett új, jogilag kötelező erejű mechanizmusnak az Unió következő többéves pénzügyi kerete előtt kell készen lennie.

(18) Az e határozatban említett tárgyalások jelenlegi hatályának sérelme nélkül, amennyiben Svájc jelzi, hogy ki kívánná terjeszteni a tárgyalások elfogadott hatályát, az Uniónak érdekében állna, hogy a tárgyalásokat más területekre is kiterjessze, például a szabadkereskedelmi tárgyú, 1972. július 22-én aláírt Európai Gazdasági Közösség és Svájci Államszövetség közötti megállapodás ([7]) hatályának meghatározására, korszerűsítésére és fejlesztésére, különösen a feldolgozott mezőgazdasági termékek tekintetében. A tárgyalások hatályának ilyen kiterjesztését a vonatkozó eljárásokkal összhangban kell engedélyezni, különösen mivel ez magában foglalja azt, hogy az Uniónak értékelnie kell, hogy a tárgyalások ilyen kiterjesztése továbbra is tükrözi-e az Unió adott időpontban fennálló érdekeit.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Tanács felhatalmazza a Bizottságot, hogy az Unió nevében tárgyalásokat kezdjen a Svájci Államszövetséggel fennálló kétoldalú kapcsolatokra vonatkozó átfogó intézkedéscsomagról, amely a következőkből áll:

– a kétoldalú megállapodásokba foglalt intézményi rendelkezések, és szükség esetén a kétoldalú megállapodások egyedi kiigazításai,

– Svájcnak az uniós programokban való részvételéről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások, és

– egy olyan jogilag kötelező erejű mechanizmusra irányuló tárgyalások, amely előírja, hogy Svájc kölcsönösen elfogadott és méltányos pénzügyi hozzájárulást nyújtson a régióik közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint

– Svájc pénzügyi hozzájárulására vonatkozó rendelkezések bizonyos uniós információs rendszerekhez való hozzáféréséért és használatáért.

(2) A tárgyalásokat a Tanácsnak az e határozat függelékében foglalt tárgyalási irányelvei alapján kell lefolytatni.

([7]) Megállapodás az Európai Gazdasági Közösség és a Svájci Államszövetség között (HL L 300., 1972.12.31., 189. o.).

2. cikk

A tárgyalást az EUMSZ 218. cikkének (4) bekezdésével összhangban különbizottságként eljáró, az Európai Szabadkereskedelmi Társulással foglalkozó munkacsoporttal konzultálva és az e határozat függelékében foglalt irányelvek alapján kell lefolytatni.

3. cikk

Ez a határozat felváltja és hatályon kívül helyezi az Európai Unió és a Svájci Államszövetség közötti, a kétoldalú kapcsolatokat szabályozó intézményi keretről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló, 2014. május 6-i tanácsi határozatot.

4. cikk

Ennek a határozatnak a Bizottság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2024. március 12-én.

a Tanács részéről
az elnök
V. VAN PETEGHEM